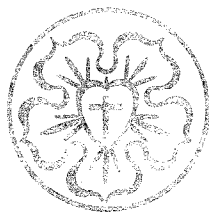

OROSHÁZI

HARANGSZÓ

EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

1994. X. 22.

I. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

INGYENES

GONDOLATOK REFORMÁCIÓ TÁJÁN

A Luther eredeti végrendeletéről - mely hazai egyházunk birtokában van - készült szép kiállítású könyvet lapozgatom. Közben arra gondolok, hogy vannak életünkben úgynevezett "eszmái értékek", melyek nem használhatók közvetlenül. Ilyen ezvegyen ezek Luther sajátkezdű végrendelete is, de szerencsére hagyott ránk mást is a nagy reformátor. Olyan örökséget, mely aprópénzre váltható és felhasználható a huszadik század rohanó, gyorsan változó világában is. Ilyen örökségünk a reformáció alapelve:

"ECCLESIA SEMPER REFORMARI DEBET"
azaz **"AZ EGYHÁZ ÁLLANDÓ REFORMÁCIÓRA SZORUL"**

Hog használhatjuk föl mai életünkben ezt a nagyszerű elvet?

Csak a legkézenfekvőbb területeket említem:

EGYÉNI ÉLETÜNK ÁLLANDÓ REFORMÁCIÓJA

A 95. TÉTEL bevezetésében írja Luther: "Amikor a mi Urunk Jézus azt mondja, 'Térjetelek meg!' - azt akarja, hogy a keresztyén ember egész élete megújulás legyen. Milyen nagyszerű lehetőség ez! Nem kell magunkkal cipelnünk életünk tevédeseit, kudarcait, bűnait. Lohot újat kezdünk! Mégis milyen sok embert - közöttük vallásosokat is - kényszerít meg a múlt. De sokan próbálják befújni terhet a felfokozott vallásosságuk kiegyensúlyozására. Egyik oldalán szaporodnak a "közvetlen" bűnök, a méltatlan önmegbecsülés, több vallásos eszelelmény. Mi a végeredmény? A kettő együtt roppantja össze az embert. Mai keresztyének is tanulhatnának Dávidtól, aki Izrael eszményített királyává lett, pedig voltak nála nagyobbak is. Lényéncnek titka talán a 32. zsoltárban ragadható meg legjobban: ahol így tesz bizonyosságot: "Míg elhallgattam vétkeimet, megavultak esontajaim a napestig való jajgatástól... Azt mondtam: bevallom hamisságomat az Úrnak - és te bevettél rólam bűnöm terhet". Ez az egyéni élet reformációja!

GYŰLEKEZETI KÖZSÉGÜNK ÁLLANDÓ REFORMÁCIÓJA

Ez azt jelenti, hogy az evangélikus egyház tagjainkúnt nem vagyunk vaskalapos nézetek, bűntörő tradíciók bűnteseibe verve.

Nem kell szentként tisztelnünk Luthert és nem kell kidobnunk az ajtóképet a templomból. Nem kell régi énekeinket leértékelni, míg új, modern ritmusú énekeket tanulunk. Megtarthatjuk az ősegyháztól átvett liturgikus szokásokat, de szabadon ismételtessük formákkal megújítottuk. Krisztus Urunk szavai szerint jó lelkiismerettel hozzátunk elő "őt és újat az éléstárból" (Mt.13,52.)

AZ ÖKUMENÉ ÁLLANDÓ REFORMÁCIÓJA

"ÖKUMENIKUS" - elesépellté vált a szó, pedig sokan még meg sem értették, hogy mit jelent igazában. Le kell szögeznünk: ökumenikus - nem azt jelenti, hogy földaljuk felekezeti (pl. evangélikus) sajátosságainkat és "Felekezeti felettébb" válunk. De igenis jelenti azt, hogy az evangélikusnak nem kell ellenséggé gyűlölnie a katolikust. Luthert nem akart talat emelni a keresztyénség nagy családjában. Haláláig várta és remélte egy olyan zsinat összehívását, melyen a vitás kérdéseket meg lehet vitatni. Hogy ez nem történik meg, nem rejte mált.

Ugyanígyen nyitottsággal fordult a reformáció testvére, a zwingliánus reformátusok felé - tizennégy vitás kérdés körül tizennáromban meg is egyeztek a marburgi kollokviumon (1529!).

Váltsok mindent aprópénzre! Evangélikus hitvallásomnak készíthetőn tiszta szívvel elmehetek bármely felekezeti templomába egy ökumenikus istentiszteletre, legyen az evangélikus vagy római katolikus - ha ott szívesen fogadjanak... És még tovább is elmehetek: a szószék- és úrvacsoraközösségig az igazi testvéri közösségig... ha elfogadjak.

Ugy vélem, nem ártana kissé megreformálni az orosházi ökumené hajóháznak az utóbbi időkben megtépzott vitorláját. Nem Luther végrendelete, hanem Krisztus Urunk testamentumára kötelez erre:

"BŐVE MINDNYAJA EGYEK LEGYENEK..." Jn. 17,23.

"SEMPER REFORMARI" - egy örökségünk a sok közül. Így kellene elővenni, lehozni a padlásról a többit is. Lapozni és a vandennapokban aprópénzre váltva felhasználni. Mert, a áldás származna belőle!

Győri Gábor

Hogyan értelmezzük a keresztény értékrendet?

Hogyan értelmezzük a keresztény értékrendet?

Az egyetemes emberi értékek értelmezése során hosszasan töprengtem, keresve a létfontosságú értékeinket. A Ribár János lelkiész úrral folytatott eszmecsere után megkérdeztem tőle, hogy helyes állásfoglalás-e az, hogy az egyetemes emberi értékrendből kettőt helyezek az alapkőre. Első: a szeretet. Második: a lelkiismeret. "Harmadik" - folytatta ő - "az Istenhit, ha nem az első."

Pedagógiai tanácsadóként előadásaimban csak az első kettővel foglalkoztam részletesebben. Megemlítést tettem azonban arra, hogy az Istenhit méltatása a lelkészek feladata, ugyanakkor hangsúlyoztam, hogy a kereszténységünk - aki vallja - azt jelenti, hogy a szabadon cselekvő ember harmóniában van önmagával, az embertársaival, a természetével és az Istennel.

Értékválságunk kóros tüneteinek egyike az erkölcsválság - emberválság. Szeretethiányban szenvedünk. A szeretetlenség napjaink sajnálatos velejárója. Ahhoz, hogy az emberi méltóság tiszteletének újból rangja, értéke legyen, humánus emberekké kell válnunk, olyanokká, aki, emberbarátiak, emberségesek, jóindulatúak. Eszköze pedig nem más, mint a gyógyító ír, ha kell megbékítő "fegyver": a szeretet. Ez utat a szeretetnek - mint az emberre jellemző legfontosabb érzésnek, érzelemnek - a fajtáit nem kívánom elemezni. Összefüggéseiben értelmezni azonban igen fontosnak vélem.

Szeretet? - Megbecsülés. Megbecsülés? - Elismerés, tisztelet, tekintély. Szeretni, megbecsülni?

- Ajándékozni. Szeretet, de miféle? Valóban szeretem az embereket, a gyerekeket? Szeretem, de melyiket? Miért csak azt vagy azokat? És a többit? Vajon a személyiségemben hogyan nyilvánul meg az ÉN? Ha ugyanis csak magamat helyezem a központba, avagy szélsőségesen önző vagyok, akkor szerethetek-e igazán?

Félelmetes földkerekségünknek egyik legveszélyesebb kórtünete, az egoizmus térhódítása. Az "EGO" képes felemészteni a legértékesebb egyetemes emberi, illetve a keresztény értéket, a szeretetet. Meg kell tanulnunk elsajátítani és gyakorolni az önfegyelmet, a lemondást, a türelmet, a figyelmességet, a szorgalmat, az alázatot! Tudnunk kell szeretettel haragudni, vitázni /veszekedni!/ Szeretni bizony olykor gyötrellem, mégis boldogság. A felebaráti szeretet képessé tesz arra, hogy minden embert egyformán szeressünk.

A szeretet kapaszkodó, biztonság, erő és hatalom. Kitölti az univerzumot, nélküle nem létezhet a világ. A keresztények számára ugyanakkor nem /csak/ érzelem, hanem cselekvés. A szeretet a lélek lényege, léleknevelő. A szeretet mindig személyre irányul, a másik ember érdekéért. Szeretetünk kifejezését a tiszteletadással nem önmagunkért tesszük, hanem Istenért. Élünk Martialis /római epigrammaköltő/ szavaival: "Vágysz szeretetre? Szeress."

Luther Márton a 4. parancsolattal kapcsolatban azt mondja, az Isten "nem egyszerűen azt parancsolja, hogy szeressük szüleinket, hanem hogy tiszteljük

őket. Mert a szeretetnél sokkal több a tisztelet: nemcsak a szeretetet foglalja magában, hanem a tisztességtudást, alázatot és hódolatot is, mintha valami királyi fenség rejtőznék bennük." /Nagykáté/ Ha jól ismert is a Bibliából a szeretet dicsérete, dicsőítése, hadd ajánljam szeretettel Pál I. lev. a korinthusbeliekhez 13. részének az elolvasását.

A lelkiismeretről csak röviden szólhatok e rövidre mért keretben. A lelkiismeret az erkölcs rugója, az az érzékünk, amellyel megítéljük az emberek tetteit és gondolatait. Előbb azonban a saját önvizsgálatunkat kell rendezni, és kiindulni abból, hogy vajon mindig igaza van a lelkiismeretemnek? Mert tévedhet is. Lelkiismeretünkkel ítéletet tudunk adni a jóról és a rosszról. Csodálatos értékű Benjamin Franklin egyik megállapítása: "A tiszta lelkiismeret folyamatos karácsony!" /Vagyis? Állandó békeesség, szeretet./ Isten örök hatalmát nemcsak a természetből, a történelemből ismerhetjük meg, hanem a lelkiismeretünkéből is.

Ha szeretem embertársaimat, akkor tisztelem is, őszintén szolgálom őket. A tiszteletadásban Jézus Krisztushoz kell fordulnunk, aki örökkévaló egységbe forrasztotta az istenszeretetet az emberszeretettel! Eképpen nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk az Apostoli hitvallást - akár naponként is -, hogy "Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében."

Dr. Pleskó András

A 2. sz. Általános iskola egyházi tagozatának eseményeiből

Templomban vizsgáltak az első és második osztályosok

Ötven éves hagyományt elevenítettek fel az egyházi tagozatos osztályok tanítói, amikor is a tanév utolsó hetében az evangélikus templomban vizsgáltak a diákok hittanból, magyarból és matematikából. Hittanból felekezet szerint vizsgáltak a tanulók, a közismereti tárgyakból pedig a négy tanítónő - Ujj Mária, Dérné Csepregi Klára, Musztafáné Horváth Györgyi és Maczkó Lászlóné - kérdésre válaszoltak a gyerekek. Az egyház és az önkormányzat jelenlévő képviselői, a szülők és a vendégek elégedetten tapasztalták, hogy mindenki teljesítette a követelményeket.

Münsterben gyakorolták a német nyelvet.

A tanév végén 22 tanuló, 2 nevelő - Jantos Istvánné és Nagy Sándorné - vezetésével az ottani Evangélikus gyülekezet meghívására egy hetet töltöttek el Németországban. Szállásuk egy Münster melletti tanya volt, a vendéglátók változatos programot biztosítottak számukra. A nyelvgyakorlás mellett hasznos ismereteket szereztek az országról, ajándékba pedig német tankönyveket kaptak.

Tanárok továbbképzése a Teológiai Akadémián.

Az iskola öt nevelője - Jantos Istvánné, Nagy Sándorné, Dérné Csepregi Klára, Csomor Józsefné és Bakos Józsefné - július 28-31-ig résztvevett azon a pedagógiai konferencián, melyet az Evangélikus Teológiai Akadémia rendezett az egyházi oktatási intézmények dolgozói részére. A konferencia célja az volt, hogy a pedagógusok a megismerkedésen túl elmélyüljenek az evangélikus egy-

ház tanításaiban és beszéljessenek a pedagógushivatásból és a keresztyén hitből fakadó kérdésekről. A megkezdett munkát jövőre folytatni szeretnék.

Három első osztály az idei tanévben.

Az 1994-95-ös tanévben három első osztályt tudtunk indítani. Tanítónőink: Musztafáné Horváth Györgyi, Maczkó Lászlóné és Grécsi Ferencné. Az első két osztály Zsolnai módszer szerint tanulja a magyar nyelv és irodalmat, a "C" osztály pedig a hagyományos Romankovics módszer szerint. Az evangélikus egyház támogatásával mindhárom osztály felújított és kellően felszerelt tanteremben kezdte meg a tanítást. Az egyházi tagozat mostantól 7 osztállyal működik.

Tanévnyitó istentisztelet.

Szeptember 4-én immár harmadjára került sor az évnnyitó istentiszteletre az evangélikus templomban. Az óvodások, általános iskolások és a gimnazisták a megszokott rend szerint vettek részt az ünnepi istentiszteleten, s nyitották meg az új tanévet.

Folytatódik a Lévitakör.

Az idén már a harmadik évfolyamát kezdi a Lévitakör. Az első foglalkozást október 3-án tartották, melyen Ribár János igazgató lelkes tartott előadást a magyar költők vallási témájú verseiből. A tervek szerint az előadásokat két hetenként tartják a 2. sz. iskola földszinti "terasz" termében, melyre az érdeklődőket szeretettel várják.

Összeállította: Szemenyei Sára

Volt egyszer egy gimnázium... s lesz-e?

II. (folytatás)

A kultuszminiszter engedélyezte 1937-ben az I-II. osztály megnyitását, majd az ezt követő években egy-egy nyilvános osztállyal gyarapodott a gimnáziumi osztályok száma. 1940-ben az alsó négy osztály nyilvános jogú lett, de az azt követő években már az ötödik osztály nem kapta meg a nyilvános jogot. A miniszter az alapító okirat szerint a felsőmezőgazdasági iskolát kínálta cserébe az egyházközségnek. Akkor tette ezt, mikor a nyilvános jogú osztályok létszáma 167 tanuló volt /osztályonként több mint 40 tanuló/. Az idejártak várták tanulmányaik

folytatásának lehetőségét. Vallási megoszlásuk: protestáns 70 %, római katolikus 29 %, izraelita 1 %. A megoszlásban tükröződik a felvevőterület vallási megoszlása, a katolikusok, izraeliták jelenléte pedig az alapelv érvényesülését bizonyította. A fenti adatok a nyilvános jog további biztosítását indokolták volna. Ez akkor is természetesnek tűnt, hisz ha egy iskola megkapta működése VKM jogát, akkor az természetes volt, hogy évek során eljutott a teljes nyolcosztályos gimnázium kifejlődéséhez. Ezt meg is tette a miniszter, csak nem Orosházán. Az ország

több pontján 1930. és 1940. - es évek között 13 gimnázium létesítését engedélyezte /8 katolikus, 4 állami, 1 községi/. A VKM előírta követelményeknek pedig az orosháziak is igyekeztek megfelelni. A főigazgatói látogatások általában elismerően szóltak a helyi pedagógusok oktató-nevelő munkájáról. Ezek azonban nem voltak elég bizonyító erejűek, Orosházán a gimnázium helyett szakiskola kellett. Mit tehetett az egyházi hatóság? El kellett fogadnia a miniszter "öszvér tervezetét": az alsó négy osztály gimnázium, a felső négy osztály mezőgazdasági

jellegű legyen. Akadt személy, aki a tervezetet kompromisszummal igyekezett teljesíteni. Dr. Benkő István igazgató javaslatára folyamodvánnyal éltek a miniszterhez, elfogadták, hogy a mezőgazdaságit átvegyék, de ragaszkodtak a felső négy gimnáziumi osztályhoz is, még azon az áron is, hogy az tanfolyam jelleggel működjenek. Kompromisszumos megoldásnak tűnő a tervezet, de a gimnázium létét biztosítónak szánt is volt.

Mi volt a történelmi helyzet? Túl volt az ország az első és második bécsi döntésen, nem fenyegetett az értelmiségi "túltermelés", sőt annak hiánya jelentkezett. A felterjesztésre Hóman nemleges választ adott. Nemcsak Orosházán ragaszkodott a szakiskola szervezéséhez, hanem Szeghalomnak is felajánlotta, hogy gimnázium felső tagozata helyett mezőgazdasági szakiskolát indítson. Orosházán és Szeghalmon, amennyiben ígéretét teljesítik, úgy állami támogatást is kaphattak volna.

A háborúba sodródott országban súlyosbodott a gazdasági helyzet. Az orosházi egyházközség gazdasági lehetőségei a gimnázium megnövekedett kiadásait mind nehezebben vállalta. Erre bizonyára a miniszter is számított. Az orosháziak gimnázium követelésének jogossága vizsgálatára Szombatfalvy főtanácsost küldte ki. S mi volt a küldött főtanácsos tapasztalata? 1941-ben annak ellenére, hogy a felső osztályok nyilvános jogát a miniszter nem biztosította, az első osztályba 40-en iratkoztak be, a tanfolyami jelleggel működő ötödik osztályban csak 4 tanulóval apadt az előző évhez viszonyítva a létszám, 28 tanuló vállalta az év végi vizsgakötelezettséget. A miniszteri

küldött kénytelen volt elismerni a gimnázium létjogosultságát, de nem zárta ki az anyagi nehézségek miatt az iskola államnak történő átadása lehetőségét.

Orosházán az evangélikus elemi iskolákat az egyházközség finanszírozta. A növekvő terhek miatt az egyházközség iskolaalap pénztára deficittel zárult. Megoldást kellett keresni. Összehívták az egyházközség képviselőtestületét, hogy döntsenek a gimnázium sorsáról. Az eredmény szomorú volt, 36:6 arányban a miniszteri küldött javaslata mellett döntött a képviselőtestület, átadják az iskolát az államnak. Ehelyett más megoldás is született volna. Egyrészt az egyházi adó emelése, de ez kizárt, mert az egyéb teherterületek mellett az adóemelés meghaladná az evangélikus egyházközség több tagjának teherbíró képességét. Másrészt átmeneti megoldásnak kínálkoznék az egyéni anyagi felajánlás, mint ahogy ezt az iskolaalapítást kezdeményező Fürst Ervin elkész tette. Példájának követője azonban a több tehetős képviselőtestületi tag között nem akadt. Harmadrészt pedig az államsegély kérése, ez utóbbit az orosháziak meg is tették. A püspök a gimnázium államnak történő átadó lehangelő döntésről előbb értesült, mint ahogy az egyházközségi felterjesztés megérkezett. A püspök, Dr. Raffay nem késlekedett a válaszadással. Levelében leszögezte, hogy 1937-ben nem ő szorgalmazta az evangélikus gimnáziumot, hanem az egyházközség, s ahhoz ragaszkodott is. A püspök elfogadni kényszerült az orosháziak döntését, de megjegyezte, hogy "a helyiek hevülni tudnak, de áldozatot hozni nem, hogy akarnak nemes elhatározásuknak

eleget tenni, a 200. évfordulóra az ősök előtt iskolaalapítással tisztelegni".

Leiratában a püspök elrendelte, hogy levelét a képviselőtestület előtt teljes terjedelmében ismertessék. A püspöki levél józanítólag hatott, az újabb képviselőtestületi döntés az előzőt megváltoztatta. Kifejezték ragaszkodásukat az evangélikus gimnáziumhoz, ígérték az erőforrások felkutatását, az államsegély kérését. Az utóbbi számos miniszternek írott, továbbra is nyilvános jogot kérő levélben megfogalmazódott.

Az orosházi egyházközség anyagi helyzetén segítő, az evangélikus gimnázium létaalapját biztosítandóan Kunos József 42 kh földjét hagyta végrendeletében a gimnázium létének biztosítására /sajnos a végrendeletet az örökösök megtámadták, s így ez a nemes szándék nem valósulhatott meg./

Az események felgyorsulása - országos - miatt az "ösvéresítés" lekerült a napirendről. Az alsó négy osztály nyilvános joggal, a felső négy osztály tanfolyami jelleggel működött. Kérvényt kérvény követett, hogy a felső négy osztály is államérvényes bizonyítvány kiállításának jogát megkapja. Az egyházközség, a politikai község, a Gimnáziumbarátok Egyesülete számos felterjesztést küldött. Hivatkoztak az 1934-es törvények megfogalmazta, evangélikus egyházat is megillető jogra, a környék lakossága protestáns többségére, a növekvő létszámra /az 1943/44-es tanévben 297 tanulója volt a nyolcosztályos gimnáziumnak./

Felkeresték az új minisztert, Szinnyei Merse Jenőt, átadott memorandumukban a fentebb leírtakat foglalták bele. A mi-

niszter jóindulatú tanulmányozásról győzte meg a küldöttség tagjait. Leirata azonban nem erről árulkodott. Leiratában összehasonlította a Békés megyében működő középiskolák tanulólétszámának alakulását, s azok felekezeti megoszlását, megállapítván, hogy a katolikus vallású gyermekek létszáma növekedett. A miniszteri érvelés a katolikus gyulai gimnázium létszámításával csak Csabán jelezte a katolikus tanulók száma növekedését, de a többi helyütt nem. Orosházán pedig csupán csak az alsó tagozat létszámát vette alapul, de itt is 127 protestáns vallású gyermekkel szemben 33 katolikus vallású gyermek volt; s ha a nyolcosztályos gimnáziumot vette volna alapul /tehette volna, hisz a felső tagozat csak vizsgakötelezettségében tanfolyam, a tanulók itt is rendszeresen jártak iskolába/, az arány a katolikusok javára akkor sem módosult volna.

A háborús évek alatt is folyt, ha gondot okozóan is, az oktató-nevelő munka /a fiatal tanterületből többen kényszerültek katonai szolgálatra/. Az iskolát az egyházközség anyagi gondjai miatt a hányakerületi egyházmegye vette át. 1941-től a tehetséges szegénysorsú gyermekek tanulását szolgálóan, internátus felállítására is gondoltak Orosházán. Sajnos, ez csupán gondolat maradt.

A front közeledett, az angol-szász hatalmakkal tervezett fegyverszünetre válaszul 1944. március 19-én a német megszállás volt. Április 3-án megkezdődött a főváros bombázása, majd kiterjedt az ország más területére is. A tanítás az ország középiskoláiban befejeződött, gyorsan megtartották az évvégi vizsgákat, az

érettségit. Az orosháziak ismételtén Szarvason érettségiztek.

Április 13-án megszületett a miniszteri döntés, az Orosházi Evangélikus Gimnázium megkapta az I-VIII. osztályra a nyilvános jogot, az érettségi vizsgálatok tartása-, az állami-értvényes bizonyítvány kiállításának jogát. A kitarító - a megtorpanás ellenére - küzdelem eredményhez vezetett. Mennyi kétségtől, - most már úgy tűnik - fecsérelt időtől, energiától kímélődött volna meg az evangélikus egyházközség, a politikai község, a Gimnáziumbaratok Egyesülete, ha a jogos kérés időben meghallgatásra talál, és a döntések az állam törvényeinek megfelelően jogszerűen "hozatnak" itt is, mint az ország más helyén?

Vajon az orosháziak, a környékeliek örülhettek-e a nyilvános jog megadásának? 1942/43 tél mind gyakrabban hozta a postás a Vöröskereszt értesítését az apa, a férj, a testvér haláláról. S oda, ahová ez nem érkezett, mert késett a hozzátartozótól küldött levél, úrrá lett a kétség. A bombák hullottak, a szorgos munkával, előállított "életet", a termés nagy részét vitte a "Jurcsék", a "hú szövetségesnek", mert ők csak nem "nékülözhetnek". S hogy e honban élők életfeltételei miként biztosítottak, másodlagos kérdéssé lett. Ide jutott az ország vezetése: megbélyegezte sárga csillaggal a zsidókat, elindította a gázkamrák felé a tegnap még az ország sorsában osztozóitakat. Bizonytalanra lett a holnap. Az orosházi nép, mely Istenbe vetett hittel a mindenkor mában a holnapot bizton látta, még a szűk esztendőök során is tudta, hogy munkájával nemcsak önmagának, hanem az országnak is termel, elbizonytalanodott. A paraszti ösztön diktálta a hol-

nap kétségét. 1944-ben némán tisztelt az ősök előtt, mert a tisztességet, a tiszteletet öröklöttek génjeiben hordta, s ennyivel ekkor is tarozott. De most csak ennyi futotta lelki erejéből.

A háború, a front ártatlan életet követelve "átszáguldott" a falun. A vonuló hadseregek vitték a jószágot, a "hadi jog" alapján sarcolták a népet. Mindezek ellenére a vész elmúltával megszólalt a paraszti belső parancs, az őszi termést betakarították, összefogással sorjázott a borozda, földbe került a "jóvó". Földet osztottak, a hirderen szabadság üszfiteite a paraszti indulatot, tervezett, ott akarta folytatni, ahol valami abbamaradt, egymásratalálással együtt munkálkodni, szövetkezni, hisz az egyes erejét megsokszorozza a közös.

1944. novemberében az orosz városparancsnok utasítására iskoláinkban is megkezdődött a munka. A gimnáziumban nyilvános jogával élve immár nyolc osztályban, nyilvános iskolában folytatódott az oktatás és a nevelés. A létszám gyarapodott, családi kapcsolatok révén az iskola befogadta az idelelépű fővárosiakat, segítő örömei átölelte a "pokolból" visszatérőket, otthont adott a hontalan-ná lett kitelepítetteknek, a menekülteknek.

Megszületett az általános iskolákat létrehozó törvény. Az alsó négy osztály fokozatosan levált a gimnáziumtól, megalkult a testvér intézmény, az evangélikus általános iskola gimnáziumi tanárokkal, abban az épületben, ahol a hajdani evangélikus gimnázium indult: a központi épületben, vagy másként Meszes-közi, Mikszáth utcai épületben. Lassan hazatértek a katonai szolgálatra behívottak, a kiségitőként Pest-

ről érkezett tanárok visszaköltöztek, s új kollégák érkeztek. Enessey Lászlót várta a testület, sajnos hiába, mert ő 1943 telén fiatal életét áldozta a fronton.

Illyés Gyula kezdeményezésére megalakultak Orosházán és környékén a parasztdolgozók gimnáziumi osztályai, a partikulák. Minden oly szépen, tartalmasan kezdődött, szerény létszámmal indult, s benépesült az internátus. Raffay püspök helyébe Ordas püspök lépett. Külföldi útjáról kedvező hírral érkezett: a malmói evangélikus egyház új, modern gimnázium építését tervezte a Vági és a háború előtt egy évvel megkapott Külley-ház helyén. A nevelőtestület és a fiatalok a mindennapi tanulmányi munka mellett bekapcsolódtak a bontakozó demokratikus mindennapok életébe. Dr. Tömböly János osztálya iskolázászlót adományozott, s egy emléktáblát állíttatott a második világháborúban elhunytak emlékére.

A hazai politikai élet azonban mindinkább balra tolódot, az ígért demokrácia elillant, a malmói ígélet nem valósult meg, s jött az államosítás. Az orosházi evangélikus gimnáziumi tanári kar kitarott egyházi iskolája mellett. Erről értesült Ordas püspök is, s Fürst Ervin lakásában megbeszélésre hívta a testület tagjait, megértette velük, hogy az ellenállásnak nincs értelme, mert az országban csak a központi akarat érvényesülhet, az iskoláknál az államosítás, mert így lehet az intézmények sorsát központilag vezérelni. A testület megértette a püspök jóindulatú tanácsát, s a törvények érteimében 1948-ban államosították az Orosházi Evangélikus Gimnáziumot, szerény vagyónával együtt.

Keller József

50 éves érettségi találkozó

*"Amint fogy - fogy a jövőndő
Egyre - egyre drágább lesz a múlt."*
(Babits Mihály)

50 éves érettségi találkozóra gyűltünk össze, sajnos csak hatan és volt két kedves tanárunk.

Amint megláttuk egymást, az évtizedek eltűntek, és mi ismét 10 éves gyerekek lettünk, amiként 1936-ban kezdtük a tanulást az Orosházi Evangélikus Gimnáziumban. A 8 év elrohant, és 1944. április 15-én érettségiztünk, országunk megszállása miatt. Ezután bekövetkezett az "aflant deus et dissipati sunt" terhe, azaz "rájuk fújt az Isten és szétszóródtak". Mi is szétszóródtunk az ország és a világ minden tájára, mármint azok, akik csodálatos módon életben maradtunk.

Az egykori iskolánkban töltött nyolc esztendő emléke végigkísérte életünket. Abban az időben még sok fiú és kevés lány járt oda. Egymás közt a kapcsolatunk testvéri volt, mint ahogy a tantestületben is a legteljesebb harmónia uralkodott. Pedig milyen nehéz idők voltak! Elesett a fronton Enessey László matematika tanárunk és Szijjas Pál hitoktatónk.

Megismertük a tanárnőket, Dr. Benkő Katalint és Dr. Váraljai Lenkét. Hősi-es teljesítmény volt a 30-as években a nők számára az egyetemi doktorátust megszerezni.

Első példaképeink voltak a tanáraink. 10 évenként tartottuk a találkozóinkat, s most is megállapítottuk, hogy igyekeztünk méltóak lenni azokhoz, akik annak idején tanítottak és neveitek minket.

Kívánom a mai diákoknak, legyen nekik is tiszta forrásuk, amelyből egy életen át meríthetnek erőt a becsületes, dolgozó élethez.

**Kunszeri Miklósné
sz. Háger Erzsébet**

Nagymama imádsága dédunoka születésekor

Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy Atyja vagy mindekinek, unokámnak is, dédunokámnak is. Köszönjük Neked a pici gyermek születését. Köszönöm unokám és dédunokám. Úr Jézus, óvd őket kegyelmesen! Adj erős hitet a szülőknak, hogy gyermekedet, gyermekünket a beléd vetett hitben és irántad való szeretetben neveljék.

Uram, hallgasd meg ezt a nagymamai imádságot, amit szeretettel és reménységgel formálgatok. Adj erőt imádkozni, hogy mindig eléd tudjam hozni unokámat és egész családját. Istenünk szent áldását kívánom enyéimre is, s lehajtom fejemet Uram, trónusodnál és könyörgök, hogy büntől, csapásoktól, tövisektől véd meg őket most és mindörökké. Ámen.

(Istennél tudva levő testvérünk imája).

Fasang Árpád

a néptanító, a zenetanár és zeneludós élete

1933-ban kerültem az ág.hitv.evang.elemi iskola negyedik osztályába Orbán János tanító úrhoz. A tanító úr lenyűgözően tanított, különösen a magyar történelmet a szép énekeket, dalokat. A tanító úr szépen hegedült és harmóniumozott. Mint kántortanító orgonált is. Az egyik vasárnap, amikor a templomba indult az osztály, ezt mondta a tanító úr: "Gyerekek, jól figyeljétek a mai orgona-zenét, a szokottól eltérő lesz. Fasang Árpád tanító úr fog orgonálni, most ő a soros kántortanító. Ő virtuóza a zenének." Csodálatos orgona-muzsikát hallottunk, azok a futamok felejthetetlenek. Később, ha nem is volt előre tudva, hogy ki fog orgonálni, felismertük az énekeket bevezető rendkívül szép játékaról.

Ki is ez a kiváló tehetségű tanító, zenetanár, zeneművész?

Fasang Árpád 1912. június 30-án született Krakkóban. Családi háttere igen érdekes és kicsit rámutat arra, hogyan is volt a Kárpát-medencében a magyarok és a nemzetiségek együttélése. A Fasangok /eredetileg két s-sel írták a nevüket/ tősgyökeres felvidéki kisnemesi családból származtak. A dédapa meghecsült ácsként kereste a kenyerét Breznóbányán, ahol szlovák iparos családba házasodott be. A családban egyformán beszélték a magyart és a szlovákot. Gyula fiukból vasgyári szakmunkás lett, hengerész, aki megfordult a Monarchia szinte minden jelentősebb vasgyárában. Így vetődött el Krakkóba is, ahol egy lengyel nemes lányát vette feleségül.

Az első világháború kitörése idején már Magyarországon él a család. Fasang Gyula a Diósgyőri Vasgyárban dolgozott. Úgy gondolta, élete végéig, illetve a nyugdíjig itt élnek. Csakhogy közbeszólt a háború, katonának hívták be. Az egyedül maradt anya, aki még magyarul is alig tudott, egy számára idegen környezetben, varrásból tartotta a 4 éves kislányát és a 2 éves fiát. Árpád. Az apa, bár hazajött a háborúból, de gyógyíthatatlan betegséget hozott magával és 1926-ban meghalt. Árpád eddig gimnáziumba járt és hogy hamarabb kenyérkereső lehessen, átíratkozott a tanítóképzőbe. A zenét korán megszerette és ekkor már olyan jól orgonált, hogy az iskola hozzájárult az evangélikus egyház kereteiben végzendő kántorizálásához. A képző mellett zenedébe is járt, annyira szerette a zenét. Zenetanára - Árpád tudtán kívül - fizette helyette a tandíját, azt mondván, tandíjmentességet szerzett számára. Aki tehetséges volt és szegény sorsú, annak mindig akadt patronálója. Így volt ez Orosházán Darvas Józseffel is, akit Tóth László patronált és Orbán Jánosnál is a két néptanító megszervezte azok taborát, akik havonta összeadták a tanítási költséget.

Árpád a kitanító tanítói oklevél és kimagasló zenei képessége alapján, tanárai kezdeményezésére, ösztöndíjra javasolták a tanárképző főiskolára. Ő ezt azért nem fogadta el, mert nem nézhette, hogy édesanyja és nővére az ő eltartására éjjel-nappal varrtak fillérekért. Úgy határozott 1931-ben, hogy beadja pályázatát az Orosházán meghirdetett Zombai utcai kántortanítói állásra. Ezt kiváló oklevele és az átlagon felüli orgonatudása alapján el is nyerte. A Zombai utcai iskolában a gyerekek tanítása mellett részt vállalt az iskolán kívüli népművelésben, az ifjúság /KIE/ nevelésében is.

Nem mondott le a továbbtanulásról. Jelentkezett a Zeneakadémia zeneszerzés tanszakára. A főlvételtje olyan jól

sikerült, hogy kivételesen hozzájárultak a magántanulóként való végzéshez. 5 év alatt megszerezte a zenetanári oklevelet, jeles eredménnyel. Ezzel sem elégedett meg, mert az Apponyi kollégiumot is el akarta végezni, hogy tanítóképzőben taníthassa a zenét. A két éves kurzust egy év alatt végezte el.

A tanítóképző - zenetanári oklevél birtokában megpályázta a szarvasi tanítóképző zenetanári állását. Ennek elnyerése után elérkezettnek látta az időt a nősülésre. 1941-ben vette feleségül Orbán Évát, a néptanító lányát. Az új életet tehát Szarvason kezdték. A tanítóképző mellett a gimnáziumban is tanított ének-zenét. A tanítás mellett megszervezte az "Éneklő Ifjúság" mozgalmat, melyben szép sikert értek el.

A háború ismét közbeszólt. 1944-ben a tanítóképző előbb német hadikórház lett, ősszel pedig orosz szórakoztató klubnak rendezték be. A tanítóképzőnek nő volt az igazgatója, aki Oraass puspok ur azon rendezéseit, hogy ilyen vészterhes időben férfi legyen az igazgató, nagy megkönnyebbüléssel vette. Így lett Fasang Árpád a szarvasi tanítóképző igazgatója 1945-től 1948-ig. A szarvasi évek nagyon eredményesek voltak. Nemesak kiváló képzettségű tanári kara volt, hanem olyan emberek, akik hittek abban, hogy a kultúra, a nevelés, a tanítás boldogító, "szent" ügy. Ez a tanítványokra is átsugárzott és a későbbi találkozásokon úgy emlékeztek vissza az "öreg diákok", hogy az volt életük boldog ideje és tanáraik példaképeiké lettek.

1948-ban államosították az evangélikus tanítóképzőt és új igazgatót neveztek ki. Fasang tanár úr Sopronba került, az ottani volt katolikus tanítóképzőbe. Itt nagy zenei múltú környezetbe került, ahol megvalósíthatta terveit. Az iskola kórusa 1953-ban az ország egyik legjobb kórusa lett és ő megkapta a "Kiváló tanár" kitüntetést. Új életrajzot kértek tőle. Ekkor derült ki, hogy miért is tartották "osztályidegennek". Az történt ugyanis, hogy az életrajzába, amelyben azt írta "... édesapám hengerész volt..." valaki, valahol átjavította "... édesapám tengerész volt..."-ra.

1953-54-ben felkérték, hogy soproni tanárkodása mellett járjon át Győrbe és a zenei konzervatóriumban szervezze meg a magasabb szintű zenetanítást, zenei életemet. Ez sikerült is.

Kodály Zoltán akkoriban figyelt fel szervező és harmóniát teremtő képességére és ezért harcolta ki számára a Művelődési Minisztérium zeneoktatási osztályvezetői beosztását még 1954-ben. Már a következő évben főosztályvezetőként a zeneoktatási főosztályt vezette 1958-ig. Itt is elsősorban szervezőmunkát végzett. Többek között az orosházi Zeneiskolát is ő hozta létre.

1958-ban, mivel tagja volt a Művelődésügyi Minisztérium 56-os forradalmi bizottságának - Kodály pártfogása ellenére - leváltották és kihelyezték a Bartók Béla zeneművészeti szakiskola igazgatójának. Nagy szakmai tudása miatt nem merték alacsonyabb munkakörbe tenni. Itt is csak azt csinálta, mint korábban Győrben, Sopronban, Szarvason, igyekezett biztosítani a színvonalas munkát. 1960-ban ment nyugdíjba.

Egyházi vonalon is sokat tett a kántorképzésért. Úgy mondják, ma is nélkülözhetetlen az általa írt koráliskola, melyben lerakta az orgonálás alapjait.

Nyugdíjasként is aktív maradt. Bekapcsolódott az Or-

szágos Filharmónia koncertjeibe, mint műsorvezető. A zenel ismeretterjesztésben kimagasló sikert ért el és magas kitüntetést kapott. Csak most, immár 80 éves kora után vonult nyugalomba, de továbbra is vállalt kérésre kórusfeldolgozást.

Most Budapesten él, példás családi életet Éva asszonnyal. Családjá nagy szeretettel veszi körül. A sok küzdelem és megért siker után sem feledkezik meg első kenyeret adó városáról, Orosházáról. Számos orosházi rendezvényen jelen van, így az Orosháza 250 éves alapítási évfordulóján is körünkben volt. Kívánjuk, hogy továbbra is jó egészségben láthassuk egyházunkban, városunkban.

Ugy látszik, hogy Orbán Jánosnak, szeretett néptanítónak jó meglátása és jó füle volt, amikor felhívta figyelmünket Fasang Árpád kántortanító orgonamuzsikájára.

Dr. Kiss A. Sándor

Az első világháborúban elesett evangélikus hősi halottak emléktáblái templomunkban

Amit most leírhatok és megoszthatok a Tiszteit Olvasóval és a testvérekkel, egy régen bennem élt érzés, gondolat. Isten csodálatos kegyelme, hogy ezt most megtehetem. Különös dolog, hogy amikor belépek Isten házába, ahol a békesség és csend uralkodik, Isten közelsége leírhatatlan és itt állnak Ők, a 800 hős neve, akik örökké ebben a békességben vannak jelen.

Ennek a négy márványtáblának a szomorú mondanivalóját szeretném leírni emlékezetül a 800 evangélikus hősi halottra. Úgy érzem, kell hogy felidézzük történetét, tragédiáját, hiszen olyan kevesen vagyunk már, akik egyenes leszármazottai, vagy unokái ezeknek a hősöknek és ha valaki egyszer majd megkérdezi tőletek "tudjátok-e, mire valók nektek ezek a kövek?" akkor tudjunk rá válaszolni, igen ezek a kövek hirdetik a 800 magyar hős nevét.

Mivel mi, három testvér is ennek a háborúnak a hadiárvai vagyunk, tulajdonomban van az a könyv, amely hivatalos leírásban tartalmazza a négy márványtáblának az elkészítését és ünnepélyes felavatását. Ezt a szolgálatot az evangélikus egyház felkérésére Raffai Sándor püspök úr vállalta. Az egész ünnepségnek a leírása olyan terjedelmes, hogy csak folytatásban tudom közölni. Ezért a tiszteit olvasó türelmét kérem és kívánom, hogy az itt leírtakat olvassák olyan szeretettel, mint amilyen szeretettel ajánlom.

Következzék a leírás:

Előszó

"A hálás kegyelet megöröklötte a világháborúban hősi halált közel 800 evangélikus hős nevet hatalmas emléktáblákon a templomban. Abból az alkalomból, hogy elkészült a hősök emléktáblája, jónak láttam, hogy a rendelkezésemre álló anyagot

összegyűjtsem, összeállítsam és e kis füzet alakjában, vigasztalásul és a hősök iránti érzett kegyeletből kiadjam."

*Orosháza, 1925. Pünkösöd napján
Kálmán Rezső*

Milyen csodálatosak Isten titkai, hogy ez az írás 69 év után, éppen Reformáció ünnepe előtt kerül kiadásra

Az emlék-tábla

Az 1914-ik esztendő nyarán, mint valami eget-földet rengető kiáltás, zúgott végig a hazán a rettenetes, félelmetes szó: háború! Megindultak a hadak, erős, daliás legények, meglelt komoly férfiak, deresedő hajú nagyapák. Lengtek a zászlók, egymást érték a felvirágozott hosszú katonavonatok. Itthon pedig könnyesek lettek a szemek, zokogtak a keblek, hitvesek, édesanyák, gyermekek. Ott künt pedig tombolt a vihar, zúgott az égnyíl, ropogtak a fegyverek...

Egymás után érkeztek a rózsaszínű tábori levelezőlapok, amelyek csodás egyszerűséggel beszéltek a félbemaradt bodogságról, álmodoztak öreg, fehérhajú édesanyákról és édesapákról, s küldtek üzenetet szökefűrtű, mosolygó apró gyermekeknek. Majd jöttek szűkszavú lapok, csak ennyit írtak rajta: "Hősi halált halt a magyar hazáért!"

Az evangélikus egyház is odaállt a küzdők sorába, sok fia elment a hazát védni, ő meg igyekezett vigasztalni az itthon maradottakat. Minden szerdán imádságban kérte Istent, áldja meg hőseinket vitézséggel, az elesetteket pihentesse, a gyászolókat vigasztalja az Ő atyai kegyelme.

1924. november 21-én és 28-án elhatározta az egyház, hogy elkészítteti a hősök emléktábláját. Hatalmas lendülettel indult meg a gyűjtés a nemes célra úgy, hogy néhány hónap alatt 32 832 790 korona gyűlt egybe az egyház pénztárába. Az egyházközség megbízta Kálmán Rezső igazgató lelkészt és Süle László felügyelőt az emléktábla elkészítésével és a felavatási ünnepség megrendezésével.

Az emléktáblákat Stenger István hódmezővásárhelyi kőfaragó mester véste. A négy hatalmas emléktábla carrarai márványból készült és rajta pontosan 780 hős neve ragyog. A táblák a templom északi és déli falában, egymással szemben láthatók. Minden táblán nagy betűkkel ez a felírás látható: "Hősi halált haltak a magyar hazáért 1914-1918."

Ezután következnek a nevek abban a sorrendben, amint azt a füzetben is megörökítették.

A folytatás a következő számunkban Raffai Sándor püspök úr feledhetetlen beszédének közlése.

Soós Tiborné
Torda Molnár Margit

Tisztelt Olvasóink!

Szerkesztőségünk elhatározta, hogy mostani lapszámunktól kezdve állandó rovatot indít, melyben néhány, a közelmúltban megjelent könyvet ajánlunk szíves figyelmükbe.

1.

Dercsényi-Foltin-Győrffy-Hegy-Winkler-Zászkaliczky:

Evangélikus templomok Magyarországon

A reprezentatív kiállítású, többszáz színes fotót és színvonalas tanulmányokat tartalmazó album ismerteti a déli és északi egyházkerület jelentősebb evangélikus templomait, köztük az orosháziról is művészi értékű fényképeket közöl. A kötethez dr. Harmati Béla püspök írt előszót.

Hegy és Társa Kiadó, 146 oldal, díszkötésben 2750 Ft.

2.

Albert Greiner:

Luther Márton /Az igazság megszállottja/

Az ifjúság és az érdeklődő felnőttek bizonyára örömmel veszik kézbe

Albert Greiner volt párizsi evangélikus püspök Lutherről szóló könyvét. Az alacsony sorból származó Luther a történelem legnagyobb alakjai közé emelkedett, ma a világon 70 millióan vallják magukat követőinek.

Móra Kiadó, 70 oldal, kötve 290 Ft.

3.

Csia Lajos:

Bibliai lélektan

Munkáját azok fogják értékelni, akik hisznek a Biblia örök ifjúságában, akik bíznak Istenben. A könyv a Biblia alapvető fogalmait szeretné érthetővé és befogadhatóvá tenni azok számára, akik a Bibliát rendszeresen olvassák és mindennapi életükre alkalmazzák.

Százszorszép Kiadó, 422 oldal, kötve 800 Ft.

4.

Féregyő Karola:

Egyéves háború

A tíz testvérből álló család egy vidéki város ódon házába költözik. Az

író saját életéből merítette regénye fordulatos, izgalmas, mulatságos vagy éppen megható epizódjait. A szerző és a férje: Patek Karola és Péterfia Zoltán az orosházi evangélikus gimnázium egykori tanárai voltak.

Szelényi Pál kiadása, 246 oldal, fűzve 210 Ft.

5.

Orosháza és környéke úti-, gazdasági-, és vállalkozói kalauz
/Szerkesztette: Fülöp Béla/

A táj földrajzi leírása mellett részletesen olvashatunk a város történetéről, Gyopárosról, Nagyszenasról, Gádorosról, Nagymágocsról, Kardoskútról, Pusztaföldvárról, Csorvásról. Képet kapunk Orosháza iskoláiról, a település hangulatáról, melyben a szerkesztő teret szentel az orosházi evangélikus egyháznak és templomnak is. A kötetet több színes és fekete-fehér fotó illusztrálja.

Helios Kiadó, 138 oldal, fűzve 499 Ft.

K.O.

Előzetes .... (egy rövidesen megjelenő kötet elé)

Emlékdézésre hívom a Kedves Olvasót, röpké visszatekintésre, ha szívesen tart velem.

Földi vándorpályánk különös ellentmondása, hogy amint fogy előtünk az út, úgy sűrűsödnek-sokasodnak mérföldkövei, s ezek mindegyike életünk egy-egy fontos, kedves vagy fájó eseményét jelképezi. Évfordulókat, amelyek megállásra, elmélkedésre készítetnek.

A mostani, 1994-es esztendő Orosháza városnak, az orosházi evangélikus gyülekezetnek mindenekelőtt a 250 éves múltat, a hősi helytállásá magasztosult hit, a szilárd-ság és hűség ünnepét jelenti. Diadalmas fényben megfakul, elszürkül minden más esemény, mégis hadd idézzek fel most egy villanásnyira egy másik évfordulót, nekem nagyon kedveset, távolodva egyre szebbet...

60 évvel ezelőtt, 1934. július 1-én lelkes hívek sokasága várta - hosszú kocsisor hozta - kísérette beiktatásra az orosházi felvégi parókia új lelkészét, Fürst Ervint. Noha csak a szomszédos Szentetornyáról érkezett, máris hosszú, rögzös út volt mögötte. Ősei földjét, szülei sírját, gyermekkor helyét Trianon sorompója elérhetetlenné távolította. Itt otthonra, gyülekezetre, együtt munkálkodó lelkésztársakra talált, hűséggel végezte szolgálatát.

Nehéz idők, sötét viharok vonultak el fölötte, idegen hatalmasságok, politikai kihívások tették próbára emberség-

gét, hitét, s ő kiállta a próbákat. Nem hajolt meg, nem hódolt be, sem jobbra, sem balra! ... Szilárd meggyőződéssel utasította el az embertelenség, az igazságtalanság minden megnyilvánulását...

Idősebb lelkésztársai helyébe mások jöttek, ő velük - mellettük változatlan odaadással teljesítette hivatását.

Amikor az állami-egyházi hatalom kíméletlenül félreállította, fájó keserűséggel vonult vissza otthona csendjébe. Még több mint 24 éven át érezhette, tapasztalhatta hívei megbecsülését, ragaszkodását. Alkalma volt sok szeretetet adni és kapni; ígéretéseit azonban sajnos többé nem hallgathatta a gyülekezet.

Reá emlékezve egy kicsiny csokrot, szerény válogatást szeretnék a közeli jövőben átnyújtani mindazoknak, akik becsülték, szerették, szívesen hallgatták szavát; s azoknak is, akik őt személyesen nem ismerték ugyan, de otthon, e könyv fölél hajolva, nyitott lélekkel fogadják be gondolatait, amelyek évtizedekkel ezelőtt hittel és meggyőződéssel töltötték be az orosházi evangélikus templom csendjét, sokak lelki épülésére, hitbeli gazdagodására.

Engedje a Kegyelem Istene, hogy üzenete az olvasók lelkében is jó földbe hulljon és sok gyümölcsöt teremjen, az Ő dicsőségére!

Fürst Enikő

Torda Molnár Sándor (1912 - 1994)

A Teremtő Isten és a Megváltó Krisztus 82 év után Torda Molnár Sándor arcán elrendezte az utolsó vonásokat. Kutató szeme az örökkévalóságot keresi, imára kulcsolt kezével csendesen kopogtat Isten ajtaján. Szíve megállt, beszédes bizonyosságot tevő ajka elcsendesedett.

Több mint ötven éve ismertem. Kezdetől fogva vallotta: én evangélikus vagyok, hitemért élek, halok. Fiatalon bekapcsolódott az egyház életébe mint presbíter, mint gyámintézeti titkár, majd szélesebbre tárult az ajtó, mert egyházmegyei másodfelügyelő és szentetornyai, rákócziitelepi felügyelő lett.

1959-től egyházmegyei felügyelő, ezt a tisztelet közzel negyedszázadon át betölti, Hívő, bizonyágtévő, áldozatkész lélek, aki vallotta: vallásomért élek, halok.

Vallotta, egyháza Jézus igaz vallása, melynek nincs a földön mása. Toleráns volt minden vallással szemben, egy volt a fontos, hogy aki amit vallott, abban higgyen.

Hitének fundamentuma a Biblia volt. Magasra tartotta az Igét és elmondta: itt az Irás, olvassátok! Amit ez a Szent Könyv hirdet, ezt vallom és semmi többet. Vezető tisztségében a zsinórmérték a Biblia volt. Sokszor kihangsúlyozta: ezt vallom és semmi többet, ami ezen kívül vagyon, azt hitemen kívül hagyom.

Szíve és otthona mindig nyitva volt. Élete utolsó éveiben megfáradt, visszavonult, de amíg tudott, a templomba elment, hallgatta az igehirdetést, imádsággal felelt az Igére. Mindígg felrisszülve, megerősödve tért haza.

Nehéz időkben vezettük az egyházat, hűséges munkatársam volt és jó barátom.

A földi élet lezáródott, az örök élet vette kezdetét. Hízsem, hogy Isten a Krisztusért megnyitja előtte az Ő országát.

Az élet lángja kialudt, hogy örökké éljen odaát.

id. Koszorús Oszkár
ny. esperes

Gyülekezeti hírek

Keresztelés: Május 10 - október 10-ig

Páli Sándor és Berke Zsuzsanna

gyermekei: **Zsuzsanna és Csilla**

Vitális Sándor és Gomolka Éva leánya:

Lilla Éva

Németh László és Horváth Hajnalka fia: László

Gabnai Tibor és Gabnai Magdolna fia: Tibor

Medve Zoltán és Horváth Judit fia:

Lóránd Zoltán

Adamovszki Sándor és Kunos Éva fia: Norbert

Vincze István és Botos Erika leánya: Délia

Molnár Lajos és Tompa Márta gyermekei:

Lajos és Márta

Hercz Béla és Csepregi Gyöngyi Magdolna

leánya: **Leonóra**

Csilek András és Kersmajer Edit leánya: Lilla

Sebők Tibor és Bacsur Edit leánya: Dalma

Polyák János és Dr. Furda Edit fia: Adám

Varga Zoltán és Dr. Maczkó Hajnalka fia:

Zoltán Zalán

Lövei Róbert és Kokovecz Pálma fia: Róbert

Mórocz József és Győriani Emma leánya:

Enikő

Pusztai Béla és Bakos Ilona leánya: Barbara

Bazsali Sándor és Simon Andrea leánya: Timea

Tompa Attila és Gera Erika leánya: Vivián

Szabó István és Birkás Ella fia: Adám

Kiss Sándor és Fazekas Ella fia: Gergely

Nagy László és Fazekas Ildikó leánya:

Réka Ildikó

Paulik Mihály és Karkus Erzsébet fia: János

Szász István és Varga Jusztina leánya: Renáta

Nagy István és Szász Irén leánya: Timea

Isten áldása legyen a gyermekeken és családjukon.

Házasságkötés:

Szabó László és Jakó Mónika május 28.

Havasi Tibor és Dr. Varga Anikó május 28.

Jámbor György és Tóth Zsuzsanna június 4.

Viszkok István és Bokros Krisztina július 4.

Keresztes Zsolt és Szarvas Ibolya július 16.

Setényi Ferenc és Vágó Gabriella július 16.

Vass Zoltán és Fejes Dóra augusztus 6.

Józsa Attila és Kiss Tünde augusztus 6.

Sélei Ferenc és Csepregi Etelka augusztus 13.

Boros Sándor és Nemesi Krisztina augusztus 20.

Dobos Tibor Sándor és Pusztai Gyöngyi Tünde szeptember 3.

Bakk Imre és Dobróczky Emese szeptember 3.

Kulcsár Mihály és Berkó Ágnes szeptember 10.

Pabar Zsolt és Huszárik Olga szeptember 17.

Tóth Zsolt és Szukány Anna szeptember 17.

Hegedűs Attila és Répa Ildikó szeptember 17.

Zanócz Antal és Markovics Szilvia szeptember 24.

Gyermati György és Csanda Tünde október 8.

Gabnai Zoltán és Szűcs Krisztina október 15.

Isten vezesse és irányítsa őket életútjukon, és seğıtsen fogadalmuk megtartásában!

Temetések

Május 12 - Május 31-ig

ö.zv. Bartók Mihályné /Baranyai Róza 68/, Soós Bálint /85/, Verasztó Antalné /Tóth Margit 68/, Csik Lajos /42/, ö.zv. Debreczeni Lajosné /Dimák Róza 93/, ö.zv. Lődi Józsefné /Kreçsmárik Veronika 87/, ö.zv. Rajki Mihályné /Németh Julianna 86/, Horváth Ferenc /63/, Ruskó Károly /54/, ö.zv. Györgyi Mihályné /Rajki Etelka 88/, Hajdú Tamásné /Görbics Agnes 44/, ö.zv. Guba Pálné /Tóth Irén 85/, id. Györgyi Bálint /85/,

Június hó:

Vaiuj Mihály /47/, Szilágyi István /64/, Dér József /86/, Horváth Etelka /88/, Sándor Antalné /Berta Margit 78/, Dénes Ferenc /83/, ifj. Horváth János /57/, Boros József /66/, Nyári György /69/, Molnár Antal /53/, Iglicz Antalné /Kiss Emilia 86/, Menesdorf Györgyné /Fehér Julianna 86/, ö.zv. Stecz Lászlóné /Birkás Margit 73/, ö.zv. Sente Lajosné /Juhász Rozália 80/.

Július hó

Navota Lajos /78/, Kunos József /88/, id. Jantos István /86/, id. Darók Sándor /90/, Rajki József /85/, id. Berke Lajos /70/, ö.zv. Kabódi Imréné /Jankó Zsuzsanna 89/, id. Bors Józsefné /Molnár Mária 83/, Vági Istvánné /Dénes Erzsébet 60/, ö.zv. Szürszabó Istvánné /Lődi Rozália 86/, ö.zv. Kovács Istvánné /Szabó Margit 86/, Sente Imréné /Kiss Etelka 87/, ö.zv. Kun Istvánné /Galyas Mária 91/, Debreczeni Sándorné /Bors Erzsébet 83/, Kovács Antal /63/, Mucsi Sándorné /Kovács Eszter 75/, Bazsalj Istvánné /Balogh Julianna 83/, Vári Szabó Lajos /69/, Laki József /81/.

Augusztus hó

Szabó Jánosné /Horváth Rozália 81/, Varga Mihály /62/, ö.zv. Malkócs Istvánné /Markovics Mária 80/, Ruzs Rezsóné /Gabnai Rozália 85/, Kiss Horváth Sándor /85/, Rajos József /80/, Varga Sándorné /Horváth Julianna 85/, Tóth Antal /81/, Bonyhádi László /35/, Kurunczi Antalné /Horváth Julianna 73/, ö.zv. Héjja Józsefné /Németh Mária 92/, Bielik Istvánné /Király Rozália 72/, Torda Molnár Sándor /82/, Dominkó Imréné /Antali Mária 76/, Bereczki Tamás Lajos /39/, Sánta Mihály /69/.

Szeptember hó

Verasztó Ferenc /80/, Sörös Ferenc /73/, Dénes Mihály /75/, Tóth Samu Béla /81/, Csiszár Mihály /75/, Nagy Sándor /75/, Dévai József /80/, Dénes Antal /90/, Deme Tibor /31/, ö.zv. Baranyai Béláné /Kádas Mária 74/, ö.zv. Kunos Andrásné /Szemenyei Julianna 85/, ö.zv. Horváth Istvánné /Szendi H. Mária 84/, Szikora Sándor /82/, Tompa József /75/, Boros

Istvánné /Berta Rozália 73/, Cserven Lászlóné /Víg Róza 74/, Nagy Istvánné /Ravasz Erzsébet 85/.

Október 1 - 11-ig

Szűcs Sándor /79/, Papp Tamás /14/, Jarabin Lajos Béla /60/, Kocsis Sándor /73/

"Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz én bennem, ha meghal is, él:"

(Jn. 11.25)

**HALOTTAKNAPI
TEMETŐI
ISTENTISZTELETEK**

Gyopárhalmi temető: okt. 29. 14 ó
Kardoskúti temető: okt. 30. 14 ó
Szentesi úti temető: okt. 30. 14 ó
Corvin utcai temető: okt. 30. 14 ó

Columbárium avatása

**1994. október 30-án 15 órakor
(Alvégi temető)**

Alvégi temető: nov. 1. 14. ó
Felvégi temető: nov. 1. 14. ó

**1994. október 31-én reformáció
d.e. 10 órakor istentisztelet
este 5 órakor ref. ünnep**

Szerkesztői üzenet

1. Ezt a számunkat úgy kell tekinteni, mintha teljes egészében reformációi szám lenne. Mert méltó és illendő lenne, hogy sokkal részletesebben, behatóbban foglalkozzunk a reformáció alapigazságaival, Luther teológiájával, de erre ebben a számunkban egyszerűen nem volt módunk, tekintettel a nagyon is felgyülemlett anyagra, melyeket mégis csak közölni szerettünk volna. Ennek ellenére szeretettel kérjük az olvasót, hogy ne felejtse: 1517. október 31-én nagyon jelentős fordulat következett be Európa történetében. Evangélikusokként tudatosítanunk illendő, hogy Isten megigazító kegyelméből vagyunk, akik vagyunk. Kisértésünk, hogy elfelejtjük ezt. Ünnepejünk lélekkel most október 31-én d.e. 10-kor, este 5-kor!

2. Köszönettel és örömmel vesszük, hogy sokan szeretnék írásait, műveiket a Harangszó-ban közölni. Igen felhalmozódiak azonban az írások, ezért a következőket szeretnénk közhírré tenni:

- nem tehetünk olyan ígéretet, hogy mindig minden írást leközlünk, tekintettel egyrészt újságunk behatárolt oldalszámára, másrészt az írások színvonalára, ugyanis sajnálatos, de nem közölhető minden írás pl. esztétikai, stilisztikai okok miatt. Ha pedig arra vállalkoznánk, hogy mindig minden kéziratot leközlünk, akkor újságunk elvesztené az aktualitás dimenzióját, mint ami pl. erre a mostani számunkra is jellemző. Vagyis a szerkesztő és a bizottság fenntartja a szerkesztés és a válogatás jogát (ez így természetes!) hogy megőrizhessük az újság *újdomság* jellegét.

- továbbá: csak írógéppel gépellt írások elolvasására vállalkozunk, sem időnk, sem kapacitásunk, hogy kéziratokat kíséreljünk meg elolvasni és írógépellni.

- továbbá: újságunk profilja megköveteli a rövid, olvasmányos cikkeket. Bizottságunk legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy kimondjuk: a cikkek hosszúsága nem lehet több 60-70 sornál. Tehát egy cikk terjedelme ennyi lehet csak, ami ennél hosszabb, azt rövidítés céljából visszaad-

juk a szerzőnek, mert magunk nem vállalkozhatunk a nyírbálás szerepére. Ez az utolsó olyan Harangszó szám, amely még hosszabb cikkeket, tanulmány-méretű írásokat közöl.

3. Örömmel értesítjük az olvasókat, hogy újságunk ezután INGYENES, tekintettel arra, hogy az eddigi kiadásainkat is az adományok biztosították. Egyházközségünk pénztára megelőlegezte a szükséges összeget és adományokból mindig befolyt a szükséges pénzösszeg. Olcsóbbá teszi a működésünket az is, hogy szerzői jogdíjat senkinek sem fizetünk, a szerkesztésén sem kap senki fizetséget, csak a nyomdai költségek terhelnek bennünket, bár az sem kevés. Tehát ingyenessé tettük lapunkat és szeretettel kérjük azok adományát, akik fontosnak és szükségesnek tartják lapunk életben maradását. Az adományok összege lehet minimális összegtől nagyobb összegig bármennyi. Az adakozóknak előre is köszönjük támogatásukat. Akik nyugtára fizetnek adományt, azok a nevüket majd a következő számban olvashatják. Köszönjük az eddigi támogatásokat, és reméljük a továbbiakat is.

4. Lapunk legközelebb karácsony előtt, ádventi időben jelenik meg deo volente, ötleket, kritikát, megjegyzéseket elfogadunk, köszöncittel vesszünk, és megszívvelünk. Biztosan terv: ebben a számban lesz szó - tervrajzzal együtt - az építendő új templomról és az azzal kapcsolatos felhívásról.

Szerkesztő

Orosházi Harangszó-Kiadó: Evangélikus Egyházközség 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2. Kiadást felelős: Pintér János eszperes. Szerkesztésért felelős: Kibár János igazgató-lelkész. Társ szerkesztő: Györi Gábor lelkész, Koszorus Oszkár.

Készült az INICIALE BT. nyomdájában Orosháza.